NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV
ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ
V LOKTI

ARCHEOLOGICKÁ PAMÁTKOVÁ PÉČE
MANUÁL PRO STAVEBNÍKY

Vypracoval: Mgr. Filip Prekop
Objednatel: **Krajský úřad Karlovarského kraje;** Odbor kultury, památkové péče, lázeňství a cestovního ruchu, Oddělení památkové péče

Obsah

1. Úvod 2
2. Jak předcházet problémům při archeologických výzkumech? 3
3. Schematický návrh postupu při přípravě a realizaci stavby 4
4. Etapa tvorby projektové dokumentace 5
5. Etapa přípravy realizace projektu 5
   - Náklady za provedení záchranného archeologického výzkumu 6
6. Etapa realizace stavby 7
   zjišťovací výzkum 7
   předstihový výzkum 7
   vlastní záchranný archeologický výzkum 7
   - Ukončení terénní části záchranného archeologického výzkumu 8
   - Ukončení záchranného archeologického výzkumu 8
7. Vlastnictví movitých archeologických nálezů 9
8. Sankce 9

1. Úvod

Zákonné normy České republiky ukládají stavebníkovi několik povinností, které mají zajišťovat náležitou pozornost archeologickým nálezům a situacím jako plnohodnotné součásti našeho kulturního dědictví, které mohou být ohroženy stavební činností. Organizace oprávněné k provádění záchranných archeologických výzkumů jsou často terčem stížností ze strany stavebníků pro jejich "komplikování" průběhu realizace staveb a jeho prodražování.
Absolutní většina střetů mezi archeologickou památkovou péčí a stavebníky je však způsobená nekoordinovaností prací stavebních projektů s orgány výkonu archeologické památkové péče. Často bývá opomenuta možnost (dle zákona povinnost) informovat dotčené úřady již v průběhu přípravy stavby (§ 22 odst. 2. zákona č. 20/1987Sb.).
Platí jasné pravidlo, že čím dříve o plánované stavební akci dotčené orgány ví (viz níže), tím dochází k efektivnějšímu využití archeologických kapacit i eliminaci nadbytečných či nepřímých nákladů stavebníka na zajištění záchranného archeologického výzkumu.

Zákony a konvence[1]

1) Zákon o státní památkové péči č. 20/1987 Sb.
2) Stavební zákon č. 183/2006Sb.
3) Maltská konvence – č. 99/2000 Sb., Česká republika

[1] aktuální informace zde: http://www.arup.cas.cz/cz/pamatkovaochrana/konvence_normy.html

2. Jak předcházet problémům při archeologických výzkumech?

V každém případě je vhodné, aby stavebník vždy dodržel několik následných kroků, a to již od dob přípravy svého stavebního projektu. Doporučený postup vyřizování projektu schematicky znázorňuje obrázek na následující straně.

I. Stavebník se spojí s archeologickým pracovištěm Národního Památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Lokti:

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti
archeologické pracoviště
Kostelní 81; 357 33 Loket

kontakt: Mgr. Filip Prekop
tel.: 724 592 674
e-mail: prekop@loket.npu.cz

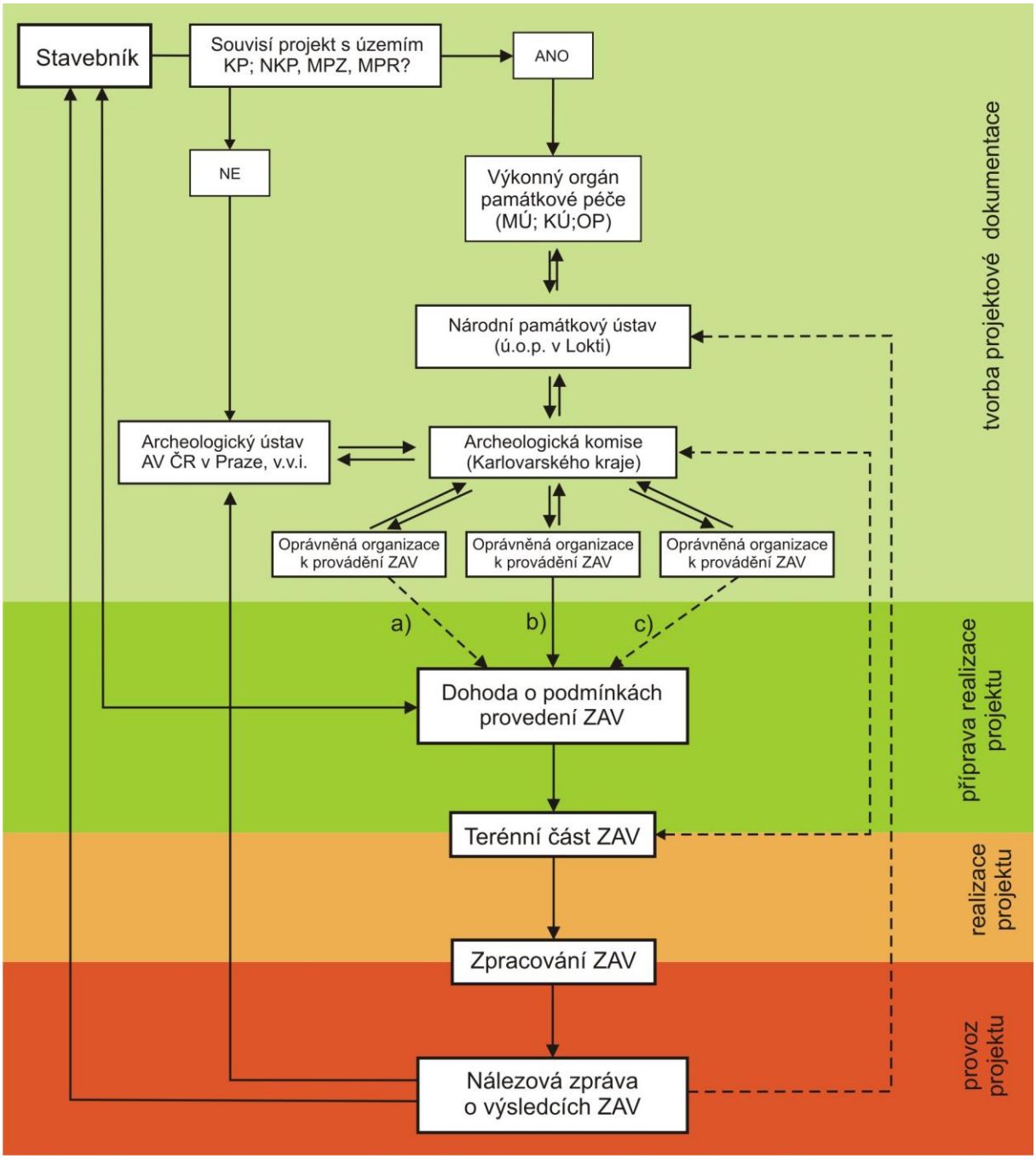
II. Zde si ověří, nejlépe ještě před koupí pozemku, zda jde o území s archeologickými nálezy. Zde též dostane další informace o postupu při realizaci archeologického výzkumu i s odkazy na vhodnou organizaci oprávněnou k provádění archeologických výzkumů.

III. Stavebník se spojí s příslušnou organizací a uzavřou spolu dohodu o provedení archeologického výzkumu.

IV. Všechny tyto kroky včetně archeologického výzkumu je velmi vhodné provést co nejdříve, aby pak po vydání územního rozhodnutí mohl být archeologický výzkum proveden a nedocházelo tak k zdržování stavby.[2]

[2] text vychází z obdobného textu archeologického oddělení NPÚ v Praze, viz: http://www.archeopraha.cz/ nebo: http://www.arup.cas.cz/cz/pamatkovaochrana/pamatkova_ochrana.html

3. Schematický návrh postupu při přípravě a realizaci stavby

Obr. 1: Schematický postup při zajišťování adekvátní archeologické památkové péče plánované stavební akce. Obrázek je vysvětlen v následujícím textu. Vysvětlivky: KP - kulturní památka; NKP - Národní kulturní památka; NPZ - městská památková zóna; MPR - městská památková rezervace; MÚ - městský úřad; KÚ - Krajský úřad; OP - obec s rozšířenou působností; ZAV - záchranný archeologický výzkum.

4. Etapa tvorby projektové dokumentace

Nejdůležitějším úkolem stavebníka je **oznámit plánovanou stavební akci** Archeologickému ústavu v Praze, a to již v době přípravy stavby (§22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb.). Oznámení se podává v podobě formuláře (příloha č. 1), a to v elektronické podobě na e-mail: **oznameni@arup.cas.cz** nebo poštou na adresu: ARÚ AV ČR, Praha, v.v.i. Oddělení památkové péče, Hana Trnková, Letenská 4, 118 01 Praha 1.

*V případě, že se jedná o stavbu, která bezprostředně souvisí s územím prohlášeným za kulturní památku, národní kulturní památku, památkovou zónu nebo památkovou rezervaci, je stavebník povinen si vyžádat **závazné stanovisko** výkonného orgánu státní památkové péče § 14 zákona č. 20/ 1987 Sb. Zde se stanoví, za jakých podmínek jsou plánované stavební práce přípustné, vzhledem k zájmu státní památkové peče.*

V této fázi přípravy by mělo být možné ponechat dostatečný časový prostor pro vzájemnou diskuzi mezi dotčenými orgány státní památkové péče a stavebníkem. Hlavním motivem je možnost provádění dílčích změn v navrhovaném projektu, tak aby došlo k minimalizaci nevratných škod na dotčených archeologických situací nebo možnosti včas zajistit náležité odborné zajištění plánované stavby.

Ve fázi přípravy projektu zastává nezastupitelnou úlohu **krajská archeologická komise**, která zajišťuje vzájemnou odbornou komunikaci mezi stavebníkem, Archeologickým ústavem, organizacemi oprávněnými k provádění záchranných archeologických výzkumů a výkonnými orgány státní památkové péče. Členy komise tvoří zástupci všech organizací oprávněných k provádění výzkumů na území kraje. Komise slouží také jako poradní orgán ředitele Národního památkového ústav, územního odborného pracoviště v Lokti (dále jen památkového ústavu).

Komise by měla také přispívat k dobré koordinaci archeologických prací mezi institucemi na regionální úrovni, doporučuje stavebníkovi nejvhodnější projekt archeologického zajištění dané stavby nebo se vyjadřuje ke kvalitě provedených výzkumů. Měla by být partnerem pro další celostátní instituce v oblasti archeologické památkové péče. Komise má být také nestranným orgánem, který bude napomáhat při řešení problémů mezi stavebníkem, organizací provádějící archeologický výzkum.

5. Etapa přípravy realizace projektu

Stavebník by měl přistupovat k této etapě až po získání rámcové představy o rozsahu předvídatelného ohrožení archeologických situací a tedy i předpokládatelných nákladů na zajištění záchranného archeologického výzkumu adekvátního rozsahu. Stavebník by se měl opírat o výsledek jednání s památkovým ústavem, o výsledek jednání archeologické komise nebo odborného vyjádření památkového ústavu.

V okamžiku, kdy dojde ke vzájemné shodě těchto stran, by měl stavebník usilovat o **uzavření dohody** s vybranou organizací zajišťující záchranný archeologický výzkum**.** Povinnost uzavření dohody vyplývá také z § 21 – 22 zákona č. 20/1987 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Upozorňujeme na možnost stavebníka oslovit více oprávněných organizací o vypracování projektu na zajištění dané stavby. Při výběru oprávněné organizace však doporučujeme stavebníkovi se řídit rozhodnutím krajské archeologické komise, která mu může doporučit určitou oprávněnou organizaci. Komise rozhoduje na základě kvality a efektivity jednotlivých projektů na zajištění stavby. Dále přihlíží k optimálnímu využití dostupných kapacit v určitém regionu či odborné specializace určité společnosti. V případě, že se stavebník bude rozhodovat pouze na základě nejnižší ceny výzkumu, se vystavuje nebezpečí provedení nedostatečného výzkumu. Na obou stranách samozřejmě existuje snaha o efektivní využívání potřebných odborných a finančních kapacit.
Snaha o nápravu vzniklých škod, vlivem ukvapeného či nedostatečného jednání ve fázi přípravy výzkumu, by tak kromě poškození kulturního bohatství mohla způsobit značnou komplikaci pro provádění stavby. V případě neprojednaných výzkumů může dojít k dodatečným zásahem archeologické komise nebo jiných orgánů státní památkové péče (Památkový ústav, Krajský úřad, Archeologický ústav).
Jestliže nedojde k uzavření dohody, rozhodne krajský úřad o povinnostech vlastníka (správce, uživatele) nemovitosti strpět provedení archeologických výzkumů a o podmínkách, za nichž archeologické výzkumy mohou být provedeny (§ 21 odst. 1. zákon č. 20/1987Sb.).

- ***Náklady za provedení záchranného archeologického výzkumu***

Hrazení nákladů souvisejících s prováděním záchranného archeologického výzkumu je nejčastěji předmětem diskuze mezi stavebníkem a oprávněnými organizacemi. Z památkového zákona a již několika uskutečněných soudních sporů vyplývá následující:
Stavebník hradí výzkum v případě, že je: a) právnická osoba; b) že je fyzická osoba, při jejímž podnikání vznikla nutnost záchranného archeologického výzkumu.
Stavebník nehradí výzkum ve všech ostatních případech.
Obdobně se postupuje, má-li se na takovém území provádět jiná činnost, kterou by mohlo být ohroženo provádění archeologických výzkumů. Pravidla hrazení záchranných archeologických výzkumů jsou stanovena § 22 odst. 2 zákona č. 20 1987Sb.

Obecně je veliký problém předem stanovovat přesný rozpočet záchranných archeologických výzkumů. hlavním důvodem je skutečnost, že nikdy není předem jasné co bude daná nálezová situace obsahovat. V posledních letech se osvědčuje postup, kdy dojde nejdříve k provedení tzv. **zjišťovacího archeologického výzkumu**, viz níže. Na základě jeho vyhodnocení je možné výrazněji upřesnit rozsah a zhodnotit předpokládanou hodnotu archeologických situací. Výsledky zjišťovacího výzkumu mohou také výrazně přispět ke zlepšení koordinace stavby a realizací výzkumu. Převážně se jedná o rozhodnutí, zda situace vyžaduje předstihový archeologický výzkum nebo je dostatečné zajištění stavby

pouze formou archeologického dozoru při provádění terénních zemních prací stavby, viz níže.

6. Etapa realizace stavby

- ***Zahájení a průběh terénní části záchranného archeologického výzkumu***

Termín zahájení terénní části archeologického výzkumu by měl být součástí dohody mezi stavebníkem a oprávněnou organizací, stejně jako rozsah a harmonogram předpokládaných prací, viz § 22 odst 1 zák. č.20/1987 Sb.

Realizace záchranného archeologického výzkumu je zpravidla v úzké koordinaci s prvními realizačními pracemi stavby, např. rozfázování postupu zemních prací, využití archeologických sond pro posouzení základových poměrů pro další odborníky, apod.

V průběhu terénní části výzkumu je také možné svolávat krajskou archeologickou komisi, která posoudí kvalitu a metodu realizace archeologického výzkumu. Stavebník také může vyvolat jednání krajské archeologické komise, a to prostřednictvím jejího předsedy nebo tajemníka. V takovém případě se stavebník obrátí na Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti[3]

V případě rozsáhlých stavebních projektů, nebo projektů v místech pravděpodobného výskytu složitých archeologických situací nebo v místech s malým archeologickým poznáním, se jeví jako užitečné pro obě zúčastněné strany rozdělení záchranného archeologického výzkumu do několika etap.

zjišťovací výzkum - *pojem označuje provedení několika archeologických sond o malém rozsahu (cca 5 - 10% případného plánovaného výzkumu) v místech plánované stavby. Jeho výsledky pomohou stanovit s relativní přesností rozsah a náklady vlastního archeologického výzkumu i případnou hodnotu archeologických situací přímo v místech stavby.*

předstihový výzkum - *přistupuje se k němu, pokud došlo k pozitivnímu zjištění zjišťovacího výzkumu (odhalení historických souvrství, pozůstatků nemovitých objektů, např. zdí, hradeb, příkopů, apod.). Je realizován před zemními pracemi stavební akce nebo v součinnosti s těmito pracemi, tak aby bylo zajištěno adekvátní zajištění všech objevených a stavbou ohrožených archeologických situací.*

vlastní záchranný archeologický výzkum - *je prováděn v průběhu realizace stavby, v případě realizace předcházejících etap se provádí pouze formou archeologického dohledu nad postupnou realizací zemních prací stavby. Případné archeologické práce se omezují na dokumentaci a exkavaci poškozených situací či nálezů.*

[3]NPÚ ú.o.p. v Lokti, Kostelní 81; 357 33 Loket; tel.: 352 684 796; e-mail: loket@loket.npu.cz

- ***Ukončení terénní části záchranného archeologického výzkumu***

Po ukončení veškerých prací, při kterých existovalo riziko dotčení archeologických nálezů či situací (zpravidla to jsou zemní práce) je možné přistoupit k ukončení terénní části záchranného archeologického výzkumu. V tomto okamžiku je vyhotoven zápis do stavebního deníku nebo vypracován **předávací protokol**. Ten slouží jako podklad pro úspěšné kolaudační řízení stavby.

Termín a podmínky ukončení terénní části výzkumu by měly být také součástí dohody mezi stavebníkem a oprávněnou organizací.

Dalším krokem navazujícím na předstihový nebo zjišťovací výzkum by měl být ***archeologický dozor*** *realizace stavby. To znamená, že archeolog po dohodě se stavebníkem kontroluje a vyjadřuje se k postupu zemních prací stavby. Při stavbách malého rozsahu či v případě negativních výsledků zjišťovacího výzkumu archeologický dozor může nahrazovat etapu předstihového výzkumu.*

Stále však platí riziko, že i ***mimo záchranný archeologický výzkum může dojít k nálezu cenných archeologických předmětů či nálezových situací****. V takovém případě je nálezce nebo osoba odpovědná za provádění výkopových prací povinna informovat Archeologický ústav AV ČR v Praze nebo nejbližší muzeum (Muzeum Cheb nebo Muzeum Karlovy Vary, viz příloha č.3). Archeologický nález stejně jako místo nálezu musí být ponechány až do prohlídky některou z výše uvedených institucí. (viz § 23 odst. 3 a 4 zákon č. 20/1987Sb.; také § 176 odst 1. stavebního zákona č. 183/2006 Sb.).*

- ***Ukončení záchranného archeologického výzkumu***

Po předání staveniště stavebníkovi ještě zdaleka nekončí záchranný archeologický výzkum. V tomto okamžiku začíná **etapa zpracování**, která je často finančně i časově náročnější než část terénní. Jedná se o etapu, kdy již nedochází k přímému střetu harmonogramu realizace stavby a oprávněnou organizací. Přesto daný rozpočet musí obsahovat položky zajišťující náležité zpracování získaných informací a základní ošetření objevených artefaktů.

V této etapě dochází ke zpracování získané dokumentace, evidenci nálezů, jejich sumarizaci, konzervaci a odborného vyhodnocení. Výstupem etapy zpracování a zároveň celého výzkumu je tzv. **nálezová zpráva**[4]. Stavebník, stejně jako Archeologický Ústav a případně také NPÚ, mají nárok na jedno pare nálezové zprávy. Termín předání či podmínky jeho stanovení obsahuje také dohoda o provedení záchranného archeologického výzkumu.

[4]Je to formalizovaný dokument shrnující provedené práce a nálezové situace. Jeho správné náležitosti naleznete zde: http://www.arup.cas.cz/cz/archivy/formulare.html#pokyny_k_zhotoveni_nalezove_zpravy

7. Vlastnictví movitých archeologických nálezů

Vlastnictví movitých archeologických artefaktů upravuje § 23a zákona č. 20/1987Sb. Primárně veškeré nálezy patří kraji, na jehož území došlo k jejich objevu. Výjimkou jsou případy, kdy výzkum prováděla státní organizace (např. Národní památkový ústav, Archeologický ústav). V tomto případě nálezy patří státu a měly být obhospodařovány státní organizací k tomu určenou - Národním muzeem. Veřejně prospěšné organizace, které mohou vykonávat archeologické výzkumy (společnosti typu o.p.s. nebo o. s.) musejí mít uzavřenou dohodu s krajskými muzei o předávání archeologických nálezů.

V praxi se uplatňuje osvědčený postup, kdy i státní organizace mají uzavřenou dohodu o předávání archeologických nálezů s kraji, na kterých byl učiněn daný objev. Tento postup je efektivnější a vhodnější pro zachování archeologických nálezů v regionech, ze kterých pocházejí. Uložení nálezů výjimečného charakteru je možné upravovat speciálními předpisy. K tomu může dojít v případech, kdy regionální instituce by nebyly schopny zajistit jejich adekvátní uložení či zabezpečení.

8. Sankce

Při nedodržení uváděného postupu existuje nejen riziko výrazné komplikace realizace stavby a vzniku nepřímých nákladů, ale také možnost uložení řady sankcí.

K zásadním patří **neoznámení plánované stavby** archeologickému ústavu, kdy krajský úřad může uložit pokutu **až do výše 500 000 Kč** právnické nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání, dle §35 odst. 2 písm. f zákona č. 20/ 1987Sb.

Krajský úřad může fyzické osobě uložit pokutu za stejné porušení zákona až do **výše 50 000Kč**, a to podle § 39 odst. 2., písm. g zákona č. 20/1987Sb.

Zatajení movitého archeologického nálezu a nakládáním s ním, např. za účelem prodeje, je možné posuzovat jako trestný čin § 254 trestního zákona odst. 1 o zatajení věci ne nepatrné hodnoty. Skutek je možné potrestat **odnětím svobody na šest měsíců až pět let**, získá-li činem značný prospěch (§ 254 odst. 2 zákon č.140/1961Sb.).

Při doložení úmyslného zničení archeologické lokality je možné uplatnit § 257 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona hovořící o poškozování cizí věci. V tomto případě je možné usilovat o uložení peněžitého trestu nebo dokonce o **odnětí svobody na dvě léta až osm let**, pokud se prokáže, že pachatel svým činem způsobil škodu velkého rozsahu.

Příloha č. 1: Formulář pro oznámení stavební akce v území s archeologickými nálezy

OZNÁMENÍ

o stavebním či jiném záměru prováděném v území s archeologickými nálezy, který může poškodit či zničit archeologické nálezy v jejich původním uložení, tj. v zemi

podle § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění*****

KATASTR (hlavní) **:**	PARC. Č. / Č. P. (PŘÍPADNĚ DALŠÍ KAT.Ú.) **:**
ADMINISTRATIVNÍ OBEC **:**	OKRES **:**
CHARAKTERISTIKA ZÁMĚRU STAVEBNÍ NEBO JINÉ ČINNOSTI** **:**	
STAVEBNÍK **:** DALŠÍ KONTAKTY: TEL: FAX: E-MAIL:	
PŘEDPOKLÁDANÁ DOBA ZAHÁJENÍ PRACÍ:	
PLÁN ŠIRŠÍCH ÚZEMNÍCH VZTAHŮ PŘIPRAVOVANÉ AKCE***	**ANO** **NE**
PLÁN SITUACE ZASTAVĚNÉ PLOCHY****	**ANO** **NE**
OHLAŠOVATEL:***** **:** DALŠÍ KONTAKTY: TEL: FAX: E-MAIL:	
DATUM OHLÁŠENÍ **:**	PODPIS **:**
OPRÁVNĚNÁ ARCHEOLOGICKÁ ORGANIZACE SE KTEROU BYLA UZAVŘENA DOHODA O PROVEDENÍ ZÁCHRANNÉHO ARCHEOLOGICKÉHO VÝZKUMU (§22., ODST.2 CIT. ZÁKONA) :****** **:**	
DATUM PŘIJMUTÍ OHLÁŠENÍ **:**	PODPIS **:**

* podává stavebník na ARÚ AV ČR, PRAHA, v.v.i., Letenská 4, 11801 Praha 1, e-mail: oznameni@arup.cas.cz

** např. rodinný dům, inženýrské sítě (liniová stavba), administrativní/ výrobní hala, veřejná budova, sportovní areál, komunikace, terénní úpravy, těžba surovin, lesní práce, výsadba apod.:

*** např. výřez z mapy 1:1000, 1:5000 s vyznačeným rozsahem akce

**** v měřítku stavební dokumentace

***** vyplnit v případě, že není totožný se stavebníkem, např. prováděcí firma

****** vyplnit v případě, že stavebník již s nějakou oprávněnou organizací jednal

Příloha č. 2: Definování území s archeologickými nálezy

Dle metodiky zpracované v rámci výzkumného úkolu **„Státní archeologický seznam ČR“ č. KZ97PO2OPP001** zadaného Ministerstvem kultury ČR (viz Bečvář, L. - Cejpová, M. - Ernée, M. - Knechtová, A. - Krušinová, L. - Sklenářová, Z. - Vachůt, P. - Volfík, P. 2003: Státní archeologický seznam České republiky. Praha), došlo k definici pojmu "území s archeologickými nálezy a jeho kategorizaci.

Území s archeologickými nálezy je definováno svou podstatou jako území, na němž se primárně vyskytují archeologické nálezy nemovité povahy vytvořené člověkem nebo vzniklé přírodním procesem na základě působení či využití člověkem a archeologické nálezy movité povahy. Území s archeologickými nálezy (dále UAN) se dělí do čtyř kategorií:

I. území s **pozitivně prokázaným výskytem archeologických nálezů**. Zpravidla sem spadají intravilány historických měst a sídel. V úvahu připadají převážně městská jádra, za hranici bývá považováno opevnění včetně zázemí nebo obvod intravilánu zachycený stabilním katastrem v 1. polovině 19. století. Nemusejí se vždy krýt s územím prohlášené městské památkové rezervace či městské památkové zóny a jejich ochranných pásem.
II. území, na němž dosud **nebyl pozitivně prokázán výskyt archeologických nálezů, ale určité indicie mu nasvědčují** (např. písemné prameny, geofyzikální či letecká prospekce aj., ale i těsná blízkost UAN I. kategorie), pravděpodobnost jejich výskytu je 51-100%.
III. území, na němž **nebyl dosud rozpoznán a pozitivně prokázán výskyt archeologických pramenů a ani tomu nenasvědčují žádné indicie, ale předmětné území mohlo být osídleno nebo jinak využito člověkem** a existuje 50% pravděpodobnost výskytu archeologických nálezů (tj. veškeré území státu kromě IV. kategorie).
IV. území, na němž **není reálná pravděpodobnost výskytu archeologických nálezů** (veškerá vytěžená území - doly, lomy, cihelny, pískovny aj., kde byly odtěženy vrstvy a uloženiny nad geologickým podložím).

Příloha č. 3: Výkon archeologické památkové péče v Karlovarském kraji

Seznam oprávněných organizací k provádění archeologických výzkumů na území Karlovarského kraje			
Organizace	**Kontaktní osoba**	**tel.:**	**e-mail**
Archeologický ústav AV ČR, v.v.i.	PhDr. Jan Frolík, CSc.	+420 723 437 157	frolik@arup.cas.cz
ArcheoBohemia o.p.s.	Kamil Novák	+420 775 553 018	archeobohemia@seznam.cz
Archeos o.p.s.	Bc. Anna Svatušková	+420 725 720 792	archeos@email.cz
Katedra archeologie FF ZČU v Plzni	Mgr. Jan Vladař	+420 774 232 536	jan-vladar@volny.cz
Labrys o.p.s.	Mgr. Milan Kuchařík	+420 774 701 820	kucharik@labrys.cz
Muzeum Cheb	Mgr. Markéta Macků	+420 736 754 830	macku@muzeumcheb.cz
Muzeum Karlovy Vary	Mgr. Jiří Klsák	+420 736 754 835	klsak@kvmuz.cz
NPÚ ú.o.p. v Lokti	Mgr. Filip Prekop	+420 724 592 674	prekop@loket.npu.cz
ZIP o.p.s.	Mgr. Radek Široký, PhD.	+420 777 915 600	rsiroky@zip-ops.cz

Územní působnost jednotlivých organizací v dílčích částech Karlovarského kraje není stanovena. Území kraje je rozděleno pouze pro sbírkotvorné organizace, kterými jsou Muzeum Karlovy Vary a muzeum Cheb.